

Kom hier dat ik u kus

Met sommige schrijvers heb je meer dan met andere schrijvers.

Ze komen ruwweg in twee soorten. De schrijver van de eerste soort heeft het vooral zwaar. Bij elke gelegenheid, in ieder interview, zal hij of zij je deelgenoot maken van zijn of haar worsteling. Dat we niet zouden gaan denken dat het de schrijver of schrijfster allemaal aan komt waaien. We krijgen verhalen te horen over dichtgeplakte kamers--verhalen die ons zuchtend en steunend worden opgediend, de schrijver kijkt met gefronste wenkbrauwen in de camera, zijn hoofd is gehuld in rook, of deze van een sigaret afkomstig is of rechtstreeks uit zijn oren komt, is niet goed te zien.

Het schrijven is vooral een proces, aldus deze schrijvers, een loodzwaar proces, zoiets als uit drijfzand gewonnen kolengruis. Zijn kostbaarste bezit is het goudschaaltje waarop hij zijn woorden weegt. Thuis moet zijn vrouw haar mond houden, ze moet in de eerste plaats boodschappen doen en zorgen dat ook de kinderen hun hele jeugd lang op hun tenen lopen.

"Telefoon?" brult de schrijver. "Hoe vaak heb ik je niet gezegd dat ik niet aan de telefoon kan komen. Terugbellen? Hoezo wanneer? Ik kan nooit terugbellen. Hoor je? Nooit!"

Schrijven is een eenzaam beroep--ook zo'n cliché dat vaak wordt ingezet om het gewicht en het zielige karakter van deze bezigheid te benadrukken. En bovenal een cliché dat op een leugen berust. We hoeven alleen maar om ons heen te kijken vanavond, om te zien dat het niet waar is.

Toen ik in *Vele hemels boven de zevende* van Griet op de Beeck begon, wist ik meteen dat dit een schrijfster was van wie ik voortaan alles wilde lezen. We hadden elkaar toen al een keer ontmoet, een ontmoeting die een interview had moeten worden, maar waarbij we het vooral over werkmethodes en andere schrijvers hadden.

Ik kan hun namen hier helaas niet noemen, maar ik herinner me dat we vaak en hard hebben moeten lachen, vooral om die ene collega die beweerde dat hij veertien uur per dag in zijn werkkamer doorbracht.

"Dat is aan zijn boeken ook wel te merken," zeiden we--en daarna lachten we nog harder.

Omdat schrijven een eenzaam beroep is, is het altijd leuk wanneer je iemand ontmoet met wie je je niet alleen qua schrijven

verwant voelt, maar ook en vooral qua werkmethode. Of qua afwezigheid van werkmethode, kan ik beter zeggen.

Al bij die eerste ontmoeting begreep ik dat Griet niet van de dichtgeplakte kamers was. Dat het zogezegd geen loodzware worsteling voor haar betrof, het schrijven, maar eerder iets wat zij met het grootste plezier deed.

"Maar vertel dat vooral nooit aan je uitgever," gaf ik haar als (veruit) de oudste van ons tweeën de gouden tip. "Zolang die in de worsteling gelooft, zit je altijd goed."

Hoe blij verrast was ik dan ook toen ik afgelopen week een interview met je las in *Das Magazin* waarin je werkkamer en werkmethode ter sprake kwamen. Behalve dat je gewoon de telefoon opneemt wanneer je zit te schrijven, omdat je na tien minuten nog precies weet met welk woord je verder moet, werd ik vooral getroffen door de bank. De zitbank waarop je schrijft, omdat je, zoals je zelf zegt "altijd het gevoel zou hebben dat ik naar mijn werk ga" als je aan een tafel zou schrijven.

Ik weet zeker dat we het hier nooit over hebben gehad, maar, ook ik schrijf thuis op een bank. Niet alleen omdat ik net als jij "niet naar mijn werk wil" maar ook omdat ik geloof dat je beter kunt schrijven in de gemakkelijkst denkbare houding, dezelfde houding waarin je een boek leest, om maar iets te noemen.

Op die bank bank las ik *Kom hier dat ik u kus*. Ik herinnerde me dat we het eens over de kunst van het weglaten hebben gehad. Over dat wat er niet in een boek wordt genoemd maar er wel staat. In dit boek zijn er personages van wie je gaat houden, en anderen aan wie je je gaat ergeren of zelfs een hartgrondige hekel krijgt, maar door wie je later toch weer onverwachts vertederd wordt, zonder dat jij ons ergens vertelt dat we dat zouden moeten doen.

Kom hier dat ik u kus is als een film waar je samen uitkomt, je bent nog een poosje sprakeloos, je wilt de film vooral niet gaan verpesten door er allerlei meningen op los te laten, je kijkt elkaar alleen maar even aan, je knijpt in elkaars hand.

"Goed hè?" zeg je.